***ОБЩИНА ДВЕ МОГИЛИ•ОБЛАСТ РУСЕ***

*7150 Две могили, бул. "България" №84, тел. централа: 08141 / 3999; 9205; 9207;*
*Web site: dvemogili.egov.bg; e-mail: obshtina@dvemogili.egov.bg*

**А Н А Л И З**
**на**
**потребностите от подкрепа за личностно развитие на децата и учениците в Община Две могили, област Русе**

**I. Въведение**

Законът за предучилищното и училищното образование определя образованието като национален приоритет, който се гарантира чрез прилагането на основополагащи принципи, а именно:

- ориентираност към интереса и към мотивацията на детето и на ученика, към възрастовите и социалните промени в живота му, както и към способността му да прилага усвоените компетентности на практика;
- равен достъп до качествено образование и приобщаване на всяко дете и на всеки ученик;
- равнопоставеност и недопускане на дискриминация при провеждане на предучилищното и училищното образование;
- запазване и развитие на българската образователна традиция;
- хуманизъм и толерантност;
- съхраняване на културното многообразие и приобщаване чрез българския език;
- иновативност и ефективност в педагогическите практики и в организацията на образователния процес въз основа на научна обоснованост и прогнозиране на резултатите от иновациите;
- прозрачност на управлението и предвидимост на развитието на предучилищното и училищното образование;
- автономия за провеждане на образователни политики, самоуправление и децентрализация;
- ангажираност на държавата, общините и юридическите лица с нестопанска цел, работодателите, родителите и други заинтересовани страни и диалог между тях по въпросите на образованието.

Съгласно чл. 176 на Закона за предучилищното и училищно образование подкрепата за личностно развитие се осигурява на всички деца и ученици в съответствие с индивидуалните им потребности и цели да осигури за децата и учениците подходяща физическа, психологическа и социална среда за развиване на способностите и уменията им.

Подкрепата за личностно развитие на децата и учениците е обща и допълнителна.

Дейности от ***общата подкрепа за личностно развитие*** по чл. 178, ал. 1 на Закона за предучилищното и училищно образование, с които не всички училища могат самостоятелно да се справят и изискват общинско координиране са:

- кариерно ориентиране на учениците;
- библиотечно-информационно обслужване;
- грижа за здравето;

- осигуряване на общежитие;
- поощряване с морални и материални награди;
- дейности по превенция на насилието и преодоляване на проблемното поведение;
- ранно оценяване на потребностите и превенция на обучителните затруднения;
- логопедична работа;

***Допълнителната подкрепа за личностно развитие*** по чл. 187 на Закона за предучилищното и училищно образование е насочена към деца и ученици със специални образователни потребности (СОП), в риск, с изявени дарби, с хронични заболявания. Дейности, които не могат да се извършат самостоятелно от всяко училище, а изискват координирана общинска политика са:

- психо-социална рехабилитация, рехабилитация на слуха и говора, зрителна
- рехабилитация, рехабилитация на комуникативните нарушения и при физически увреждания;
- осигуряване на достъпна архитектурна, обща и специализирана подкрепяща среда, технически средства, специализирано оборудване, дидактически материали, методики и специалисти;
- ресурсно подпомагане.

Подкрепата за личностно развитие на децата и учениците (обща и допълнителна), която институциите (детските градини, училищата, центровете за подкрепа за личностно развитие и специализираните обслужващи звена) в системата на предучилищното и училищното образование осигуряват е неразделна част от самостоятелно разработени и прилагани цялостни политики, чиито основни принципи са:

- изграждане на позитивен организационен климат, което изисква създаване на условия за сътрудничество, ефективна комуникация и отношения на загриженост между всички участници в процеса на образование;
- утвърждаване на позитивна дисциплина, основана на мерки и подходи, гарантиращи изслушване на детето и ученика, осъзнаване на причините за проблемното му поведение и предоставяне на възможност за усвояване на добри поведенчески модели спрямо себе си и останалите, превенция на обучителните трудности и ранното оценяване на риска от тях
- развитие на училищната общност, съгласно идентифицираните предизвикателства, цели и дейности в Областната стратегия за личностно развитие на децата и учениците.

В съответствие с изискванията на чл. 174, ал. 1 от Закона за предучилищното и училищно образование, осигуряването на подкрепата за личностно развитие на децата и учениците от институциите в системата на предучилищното и училищно образование трябва да се осъществява съвместно с държавните и местните органи и структури и доставчиците на социални услуги.

## II. Състояние и предизвикателства

***Обща информация***

Община Две могили е разположена върху площ от 345 кв. км. в източната част на Дунавската хълмиста равнина. Селищната мрежа на общината обхваща 12 населени места: селата Баниска, Батишница, Бъзовец, Чилнов, Каран Върбовка, Кацелово, Могилино, Острица, Помен, Пепелина, Широково и административният център град Две могили. Той се намира на 32 км на юг от град Русе. Разположен е от двете страни на жп линията Русе – Горна Оряховица. Административно принадлежи към област Русе и заема 13,1 % от територията й.

По данни от ГРАО – Две могили към януари 2025 г., броя на жителите по постоянен адрес е 8 906 души, от тях жителите на град Две могили са 3 657 души, а жителите на селата са 5 249 души.

***Структура на образователната система в общината***

На територията на Общината функционират три общински училища и две детски градини с прилежащи два филиала. Училищата са две средни, от които едното е общообразователно, а другото – професионална гимназия и едно основно училище.

Общият брой на учениците, които се обучават в училищата, намиращи се на територията на община Две могили е 556 ученика. Децата, които посещават детска градина са 192.

За учебната 2024/2025 година учениците са разпределени, както следва:

СУ „Св. св. Кирил и Методий“ град Две могили – 361 ученика;

ПГСС „К. А. Тимирязев“ град Две могили – 159 ученика;

ОУ „Христо Ботев“ село Баниска – 36 ученика.

***Предучилищно образование (ДГ):**

| № | Детска градина | 2-3 г. | 3-4 г. | 4-5 г. | 5-6 г. | 6-7 г. | Общ брой | Деца със СОП | Педаг. персонал | Непедаг. персонал |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| 1. | „Св. Св. Кирил и Методий“ град Две могили и Филиал „Олга Жекова“ село Кацелово | **19** | **18** | **33** | **27** | **26** | **123** | **8** | **13** | **17** |
| 2. | „Първи юни“ село Баниска и Филиал „Детелина“ село Бъзовец | **15** | **23** | **18** | **13** | **-** | **69** | **1** | **7** | **9** |

***Основно и средно образование (общински училища):**

| № | Училище | Общ брой деца | Дневна форма | Самостоя-телна | Деца със СОП | Педаг. персонал | Непедаг. персонал |
|---|---|---|---|---|---|---|---|
| 1. | СУ „Св. Св. Кирил и Методий“ град Две могили | **361,** в т.ч. 4 на индив. обучение | **357** | **3** | **15** | **33** | **13** |
| 2. | ОУ „Христо Ботев“ село Баниска | **36** | **36** | **0** | **2** | **7,5** | **3,5** |
| 3. | ПГСС „К. А. | **159** | **149** | **10** | **2** | **19** | **12** |

| | | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|---|
| | Тимирязев“ град Две могили | | | | | | |

Децата със специални образователни потребности в началото на учебната 2024/2025 година в общинските училища са 19, а в детските градини – 9.

Работата с талантливите и даровити деца в свободното им време в областта на науката, изкуството и спорта се осъществява в Център за подкрепа и личностно развитие в град Две могили, училищата, спортните клубове, читалищата.

Центърът за подкрепа и личностно развитие град Две могили е извънучилищно педагогическо звено към МОН, което се до финансира от Община Две могили, и се занимава с осмисляне на свободното време на децата и младежите. Основни приоритети на ЦПЛР – Две могили са: свободният избор и достъп до формата и начина на реализация на децата и учениците; удовлетворяване на интересите и потребностите на децата в свободното им време; стимулиране на творческата им изява чрез организиране на конкурси, изложби, спектакли, а така също и участие във фестивали на регионално, национално и международно ниво, участие в изяви от Културния календар на Общината. Организационните форми на работа са динамични и отворени, със свободен достъп на избор. Дейностите се актуализират всяка година, в зависимост от желанията на ученици и родители. Висококвалифицирани преподаватели помагат на всяко дете да развие своите дарби и заложби, като им дават шанс за изява. В Центъра за подкрепа за личностно развитие на интересите, способностите, компетентностите и изявата в областта на науките, изкуствата и спорта „Д-р Пангелов” град Две могили през учебната 2023/2024 г се обучават общо 240 деца, в това число деца, младежи и девойки от СУ „Св. Св. Кирил и Методий”, ПГСС „К. А. Тимирязев”, ДГ „Св. Св. Кирил и Методий”. През учебната 2024 /2025 г. се обучават общо 160 деца, в това число деца, младежи и девойки от СУ „Св. Св. Кирил и Методий”, ПГСС „К. А. Тимирязев”, ДГ „Св. Св. Кирил и Методий”.

Над 40 деца от общината са класирани на международни, национални, регионални и областни състезания, конкурси и олимпиади.

Наредба № 13 за условията и реда за осъществяване на закрила на деца с изявени дарби на територията община Две могили, област Русе подкрепя и подпомага изявите на даровитите деца с еднократно финансово подпомагане, като средствата са осигурени от общинския бюджет – 20 000 лева за 2024 г.

На територията на Община Две могили функционират 11 читалища, които предоставят възможност на децата и младите хора да развиват своите интереси, способности и талант в самодейното танцово и музикално изкуство. Разнообразни форми на работа предлагат и читалищните библиотеки.

Два спортни клуба в общината предоставят възможност за активно занимание със спорт на децата и младите хора – тенис на маса и футбол.

Образованието е един от основните приоритети на община Две могили. Изпълнявайки своите правомощия и отговорности, общината координира изпълнението на приема на ученици в училищата, обхвата на децата и учениците, подлежащи на задължително образование; поддържането и обновяването на материално - техническата база; организацията на учебния ден в общинските училища; съдейства за развитие на способностите и интересите на децата.

***Обхват на децата и учениците, подлежащи на задължително обучение в***

***предучилищното и училищното образование***

Обхващането на децата и учениците в задължителна училищна възраст (до 16 години) се проконтролира в предучилищното и училищно обучение в детските градини и училища, като целта е да не остане не обхванато дете и ученик.

Подготвителни групи за задължително обучение на децата в 4, 5 и 6-годишна възраст преди постъпване в първи клас има и в двете детски градини на територията на Общината.

На територията на Общината работи Механизъм за съвместна работа на институциите по обхващане, включване и предотвратяване на отпадането от образователната система на деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст. Създадени са 3 екипа за обхват, като в тях са включени общо 30 служители – представители от РУО – град Русе; педагогически специалисти; служители на ДСП; служители на РУ на МВР и представители на общинска администрация.

Осъществява се сътрудничество между различните институции (РУО – РУСЕ, ДСП, МВР, общинска администрация, областна администрация) за прилагането на мерки за идентифициране на децата извън образователната система, тяхното обхващане и включване в образование и за предотвратяване на отпадането. Извършва се обмен на информация между институциите, с цел идентифициране на деца в задължителна предучилищна и училищна възраст, които не са записани в училище. Изготвят са графици за обход от РУО - Русе. Осъществявани са постоянни контакти с членовете на екипите за обхват с цел създаване на оптимална организация на дейностите по обхващане и задържане на децата и учениците в образователната система.

Разработена е процедура за административно наказване на родители на деца, подлежащи на задължително предучилищно или училищно образование, които не осигуряват присъствието им в детска градина и училище, съгласно нормативните разпоредби на чл. 347 от ЗПУО. Процедурата е комплексно въздействие за обхващане на деца и ученици в задължителната форма на обучение, с цел превантивна мярка за отпадане от системата на образованието и повишаване качеството на образование.

Законът за предучилищното и училищното образование разпорежда събраните средства от глобите да постъпват като приход по бюджета на съответната община и се разходват само за дейности, свързани с подпомагане на равен достъп до качествено образование, за подпомагане развитието на детските градини и училища.

Грижата за обхващане и задържане на децата и учениците в учебните заведения е обща и се реализира с координираност между образователните институции, общинска администрация, Дирекция „Социално подпомагане“ и МКБППМН.

Посещаемостта в училище е проблем най-вече за учениците от социално слаби семейства, чиито майчин език е различен от българския. С промяната в нормативната уредба (чл. 17, ал. 6, т. 1 от Правилника за прилагане на Закона за семейните помощи за деца), съгласно която редовно се подават сведения към Дирекция „Социално подпомагане” за повече от 5 отсъствия, за които няма уважителни причини в рамките на 1 месец, се наблюдава положителен ефект – отсъствията по неуважителни причини намаляват.

Наблюдава се тенденция немалка част от родителите търсейки поминък извън общината да оставят децата и учениците при роднини. От това произлиза слабият контрол, липсата на мотивираност за учене и лоша дисциплина. Често такива ученици заради провинения попадат в обхвата на МКБППМН. Трайна остава тенденцията на

миграция на цели семейства към други европейски страни, най-вече поради икономически причини. Заминалите деца и ученици в чужбина отпаднат от образователната система на страната, но не може категорично да се твърди, че не посещават училище в страната, където пребивават. Не са рядко и случаите, когато двамата родители преценяват, че за децата им ще е по-добре да са при тях и по този начин те отпадат временно или окончателно от училище.

***Деца и ученици в риск от социално изключване:**

Най-честите причини за социално изключване на деца и ученици се свеждат до следното:

- в много случаи се наблюдава неправилно степенуване на приоритетите в семейството и/ или дефицит на родителски капацитет;
- за някои от родителите образованието и реализацията на детето не са приоритет;
- отсъствие на родителите от дома и невъзможност заместващите ги лица да оказват контрол;
- липса на постоянен родителски контрол, лоши хигиенни и битови условия.

В детските градини и училищата на територията на Община Две могили е създадена добра организация за обучение и подкрепа за личностно развитие посредством: добра материална база и учебна среда; осигурени познавателни книжки, учебници и помагала; осигурена учебна документация; създадени условия за целодневна организация на учебния ден; столово хранене; медицински грижи.

*В ДГ „Св. св. Кирил и Методий" град Две могили* обучението по образователни направления се осъществява чрез основни и допълнителни форми на работа за овладяване на образователното съдържание.

Поради големия брой на децата с майчин език различен от българския, във всички групи и за всички деца се провеждат допълнителни модули за овладяване на българския език. Обучението чрез допълнителни модули по образователно направление "Български език" се осъществява в две педагогическите ситуации над минималния общ седмичен брой, определени за постигане на компетентностите в съответната възрастова група в съответствие с държавния образователен стандарт за предучилищното образование. Резултатите са: усвояване и обогатяване на детската реч; желание и интерес у децата към литературата и живото слово, интерес към книгите за деца.

Дейности за приобщаващо образование и личностно развитие:

- За всички деца в детската градина се осигурява обща подкрепа за личностно развитие – занимания по интереси, грижа за здравето, екипна работа между учителите допълнителна индивидуална работа с децата с обучителни затруднения;
- За децата, чийто майчин език е различен от българския, осигуряваме допълнително обучение по български език;
- ДГ „Св. св. Кирил и Методий" разработи и прилага Модел за адаптация и плавен преход на детето от семейната среда към детската градина;
- превантивни мерки за недопускане отпадане от ДГ;
- стимулиране участието на деца с изявени дарби в изяви;
- дейности по превенция на агресията и насилието;
- обучение на педагогическите специалисти за работа в мултикултурна среда;
- организиране на допълнителни педагогически дейности, които не са дейност на детската градина, а се провеждат на територията на институцията от ЦПЛРИСКИОНИС – Две могили.

Ежедневно децата с риск от обучителни затруднения се включват в групови занимания, сюжетно ролеви и подвижни игри, което им помага да усвояват правила и норми на поведение, развива двигателната им култура и повишава познавателните им способности.

През настоящата учебна година са идентифицирани 9 деца със специални образователни потребности. Детската градина не разполага с изграден екип от специалисти – психолог, логопед, ресурсен учител, за оценка на потребностите и допълнителна подкрепа на децата с обучителни трудности, децата със специални образователни потребности и децата с поведенчески проблеми. Оценка на потребностите на децата със СОП извърши Регионалният център за подкрепа на процеса за приобщаващо образование гр. Русе. Всички 9 деца със специални образователни потребности имат необходимост от допълнителна подкрепа за личностно развитие. Такава им осигурява Регионалния център за подкрепа на процеса за приобщаващо образование гр. Русе. В детската градина два пъти седмично идва ресурсен учител от РЦПППО и веднъж седмично – психолог и логопед. Постигнатите резултати с децата показват, че допълнителна подкрепа от специалисти по 30 мин един или два пъти в седмицата не е достатъчна.

*В ДГ „Първи юни“ с. Баниска* 80 % от децата са от етническите малцинства, а във филиал „Детелина“ с. Бъзовец са 95 %. Проблемите, свързани с етническите малцинства и по-специално обучението и възпитанието на ромските деца, изискват специални грижи и усилия: конкретна и съобразена със съвременните реалности образователна политика. Затова в ДГ „Първи юни“ е утвърдена Програма за предоставяне на равни възможности за приобщаване на децата от уязвимите групи като част от Стратегията за развитие за периода 2020-2024 г., в която са включени и дейности, свързани с образователната интеграция на децата от етническите малцинства.

За учебната 2023/2024 година, със заповед на директора, бе определен координатор за подкрепа на личностното развитие със задача да ръководи дейността на екипите в детската градина по отношение на приобщаващото образование. В началото на учебната година учителите от всички групи, въз основа на проведената диагностика и наблюдения на децата, предоставиха информация, под формата на доклади до директора, за необходимостта от обща или допълнителна подкрепа за личностно развитие. На проведената среща за екипна работа на координатора и педагогическите специалисти бяха взети следните решения:

1. За 40 деца- билингви да се предостави обща подкрепа по чл. 14, ал. 1, т. 1 от Наредбата за приобщаващото образование: дейности за превенция на обучителни затруднения- обучение чрез допълнителни модули за деца, които не владеят български език.

В началото на учебната година бе проведен скрининг тест на децата на възраст от 3 г. до 3 г. и 6 м. Общият брой на децата от 3 години до 3 години и 6 месеца, включени в ранно оценяване чрез скрининг за определяне на риск от възникване на обучителни затруднения, е 8 деца.

Анализът на резултатите от проведеното изследване показва следното: Скрининг- тестът е проведен през м. октомври, 2023 г. Изпълнението на теста трае до половин час, като смяната на различните дейности прави възможно вниманието на детето да бъде задържано върху изпълнението им и то да бъде активно през по-

голямата част от времето. Процедурата на скрининг теста включва: Информиране на родителите; Попълване на декларация за информирано съгласие от страна на родителите; Попълване на въпросник от родителите; Попълване на въпросник от учителите; Индивидуално изследване на детето и попълване на лист с отговори от изследващия; Оценка на изследваната характеристика- резултати; Индивидуален анализ и запознаване на родителя с резултата от изследването.

В зависимост от резултатите от оценяването, екипът на детската градина определи за всяко дете, което се нуждае, дейности от общата и/или от допълнителната подкрепа за личностно развитие, които се предоставят съобразно индивидуалните потребности на детето.

В резултат на това са определени: 5 (пет) деца за обща подкрепа- дейности за превенция на обучителни затруднения, обучение чрез допълнителни модули за деца, които не владеят български език.

*В СУ „Св. Св. Кирил и Методий“ гр. Две могили* се обучават 361 ученици от 1-ви до 12-ти клас.

За преодоляване на проблемното поведение на учениците, за повишаване на тяхната мотивация за учене, както и на тези, които имат обучителни затруднения, са набелязани административни и възпитателни мерки за задържането на децата в риск от отпадане от училището и за тяхната образователна интеграция, а именно:

- ✓ Допълнителна индивидуална работа с децата в риск в часовете по консултации и през ваканциите;
- ✓ Своевременно информиране на родителите за отсъствията и успеха на учениците от класните ръководители и от училищното ръководство, както и за наложените им санкции;
- ✓ Своевременно уведомяване на кметовете по населени места с писма за трайното отсъствие от училище на децата, застрашени от отпадане;
- ✓ Изпращане на информация до общинска администрация за налагане на санкции на родителите;
- ✓ Провеждане на консултации с проблемни ученици от класните ръководители в допълнителния час на класа;
- ✓ Въведена е целодневна организация на работа в училище чрез разкриване на 7 полуинтернатни групи;
- ✓ Осигуряване на безплатна закуска за всички ученици в начален етап;
- ✓ Получаване на пресни плодове и зеленчуци по Схема „Училищен плод“;
- ✓ Получаване на мляко и млечни продукти по Схема „Училищно мляко“;
- ✓ Осигуряване на достъп до спортната база на училището, до компютърните кабинети;
- ✓ Стимулиране развитието и изявата на талантливи деца и ученици в риск от отпадане в училище и включването им в извънкласни и извънучилищни мероприятия;
- ✓ Насърчаване повишаването на образователните резултати и за подпомагане на достъпа до образование и предотвратяване на отпадането на ученици чрез получаване на стипендии от учениците, завършили основно образование;
- ✓ Допълнителна квалификация на педагогическите специалисти за работа и взаимодействие в мултиетническа образователна среда;
- ✓ Насочване на застрашени от отпадане от училище ученици за ползване на социални услуги, предоставени от Центъра за обществена подкрепа – гр. Две могили, обл. Русе;

- ✓ Прилагането на механизма за обхват на ученици е важна причина да намалее броят на застрашените от отпадане от училище ученици. В учебното заведение е създаден екип за обхват и задържане на учениците, включващ представител на РУО - Русе, СУ „Св. Св. Кирил и Методий”- гр. Две могили, община – Две могили, РУ, Дирекция за социално подпомагане. Екипът работи през цялата учебна година, като осъществява физическо посещение на адреса за обхват и изготвя протокол от извършената проверка чрез системата за обхват на ученици.

***Национални програми и проекти, при които училището е бенефициент:***

Участие в Кампанията „Национално финансиране на занимания по интереси 2023/2024 г.“, организирана по реда на Наредба за приобщаващото образование: ***включени общо 169 ученици*** *в 12 групи за занимания в тематични направления „Дигитална креативност", „Природни науки", „Математика" и „Технологии".*

Национална програма „Заедно в изкуствата и в спорта“ за учебната 2023-2024 г., модул 2. Спорт.

| | | |
|---|---|---|
| I група „Футбол“ | 16 ученици | I - IV клас, момчета |
| II група „Футбол“ | 16 ученици | V - VII клас, момчета |

Проект BG05M2OP001-5.001-0001 „Равен достъп до училищно образование в условията на кризи“, Дейност 2 „Обучение на ученици, вкл. от уязвими групи за придобиване на умения за обучение от разстояние в електронна среда“ през учебната 2023/2024 г. – 6 групи, включващи всички ученици от I клас.

Програма за изграждане и основен ремонт на спортни площадки и физкултурни салони в държавните и общинските училища за периода 2024 - 2026 г., *Модул 3*: „ Изграждане и основен ремонт на открити спортни площадки “, *Дейност II.* „Основен ремонт на съществуваща спортна площадка“.

Изграждане на училищна STEM среда по процедура BG-RRP-1.015 „УЧИЛИЩНА STEM СРЕДА“ по Националния план за възстановяване и устойчивост на Република България.

Проект BG05SFPR001-1.001-0001 „Успех за теб“, *Дейност 4.* „Допълнителни обучения за обща подкрепа за достъп и трайно приобщаване в училищното образование“ - 8 групи.

НП „Оптимизация на вътрешната структура на персонала“.

НП „ИКТ“ - електронен дневник и интернет свързаност.

Участие в Национална програма за по-пълно обхващане на учениците в задължителна училищна възраст, модул „Осигуряване на закуска и/или плод, и/или мляко/чай/ на учениците от I до IV клас”.

Наши ученици участваха в Общинския кръг на олимпиадите по история и цивилизации, география и икономика, български език и литература, математика и биология и здравно образование. Има класирали се за участие в Областния кръг на олимпиадите по история и цивилизации – 4 ученици, по география и икономика – 8 ученици, по български език и литература – 4 ученици.

*В ПГСС „К. А. Тимирязев“ гр. Две могили* се обучават 159 ученици от 8- ми до 12 – ти клас. В училището се извършват следните дейности за подкрепа: Работа с деца в рискови групи; Работа във взаимодействие учител – ученик – родител; Осигуряване на достъп до образование и на необходимите основни мерки за преодоляване на образователни – общежитие, учебници, безплатен транспорт и др.; Допълнително обучение и допълнителни консултации.

*В ОУ „Христо Ботев“ с. Баниска* се обучават 36 ученици от 1-ви до 7-ми клас.

Осигурените видове дейности за обща подкрепа за личностно развитие в училището включват: Допълнително обучение по учебни предмети; Допълнително консултиране по учебни предмети; Занимания по интереси.

*Местната комисия за борба с противообществените прояви на малолетни и непълнолетни* през годините се утвърди не само като коригираща отклоненията от нормалното поведение в обществото на младите хора, но и със силната си превантивна дейност, която се изразява в масови кампании, концерти, спортни събития. В своята работа МКБППМН си взаимодейства с Център за обществена подкрепа и отдел „Закрила на детето” към Дирекция „Социално подпомагане” Две могили, използвайки специалисти: психолог, социални работници - педагози, които оказват помощ на родителите в следните дейности: „Семейно консултиране и подкрепа на биологичното семейство”, „Превенция на отпадане от училище” и др. Обществените възпитатели при МКБППМН активно работят с всички ученици, за които е получен сигнал за допуснати системно много неизвинени отсъствия, деца в рискови групи, деца показали агресивно поведение.

В подкрепа на уязвимите семейства и деца в община Две могили работят специалисти в социална услуга „Център за обществена подкрепа”, която обхваща всички населени места от общината. Услугите в ЦОП се предоставят, като комплекс от различни социални дейности съгласно спецификата на потребностите на целевите групи, степента на риск, срочността на подкрепата и вида на насочването. На тази база Центърът предоставя общодостъпни и специализирани услуги.

За гарантиране качественото предоставяне на услугите в ЦОП Две могили се прилага подход, структуриран в синхрон с целите на услугата и в съответствие с индивидуалните потребности на децата и семействата от общността. Различните програми се осъществяват посредством разнообразни, ефективни, утвърдени методи и практики, сред които: информиране за различни аспекти на проблема (проблемите); обучение за формиране на социални знания и умения; специализирано консултиране; застъпничество и посредничество на деца, родители и близки на децата пред държавни учреждения, здравни институции и други; провеждане на тренинги за деца, тийнейджъри и родители; индивидуална работа; групови дейности.

Моделът на реализиране на услугите включва оценка на индивидуалните потребности и изготвяне на план за подкрепа. Впоследствие тези две дейности се актуализират, контролират и коригират в зависимост от резултатите, промените настъпили в средата и децата и възможните варианти за промяна.

ЦОП Две могили оказва подкрепа на деца и семейства в риск, както по смисъла на Закона за закрила на детето, така и на семейства, при които не е наложена мярка за закрила, включително и в случаите, когато е налице самостоятелно търсене на подкрепа в процеса на грижи за децата. С цел преодоляване на риска от разрушаване на семейните връзки и отношения, внимателно се асистира връзката между детето и семейните членове.

Екипът има и професионалната задача да подпомага деца, при които се наблюдават прояви на психично страдание или поведенчески проблеми, изразяващи се в затруднения или нежелание при учене; агресивни и противообществени прояви; затруднения при приемане на изискванията и правилата; проблеми с взаимоотношенията и връзките с връстници, учители и родители; емоционални затруднения, свързани или несвързани с възрастта и т.н.

**III. Анализ на потребностите от подкрепа за личностно развитие, осъществявана в училищата, детските градини и центрове за подкрепа за личностно развитие**

1. Дефицити и перспективи в осигуряването на подкрепа на личностното развитие на децата и учениците.

На учениците се предоставя обща и допълнителна подкрепа. Всеки преподавател включва допълнителни дейности, насочени към повишаване на мотивацията за учене, помагане в кариерното ориентиране и развитие, справяне с трудностите в обучението. Провеждат се срещи с родители и срещи между преподаватели за споделяне на добри практики. Необходими са ресурсни учители и подходящо оборудвани кабинети за работа с деца със специални потребности.

2. Състояние и предизвикателства пред общата подкрепа за личностно развитие.

Общата подкрепа за личностно развитие отговаря на нуждата от превенция и навременно разпознаване на трудности в ученето и приобщаването при децата и учениците. Тя се основава на анализа на информацията и наблюдението на обучението и развитието на всяко дете и ученик: интереси, нужди, знания, умения; силни страни и индивидуални нагласи по отношение на ученето; наличие на възможни рискови фактори и др.

3.Състояние и предизвикателства пред допълнителната подкрепа за личностно развитие

Допълнителната подкрепа надгражда досегашната практика на интегрирано обучение на деца със специални образователни потребности, като включва и подкрепа за други специфични нужди на децата. Това поставя нови въпроси пред педагогиката у нас.

В ЗПУО допълнителната подкрепа е насочена към деца със СОП, деца в риск, деца с дарби и таланти и деца с хронични заболявания.

**IV. Обобщение и изводи от анализа**

В община Две могили е изградена и добре функционираща система за предучилищно и училищно образование за обезпечаване на общата и допълнителната подкрепа за личностно развитие, която се осигурява там, където е детето и ученикът – в детските градини, в училищата и в Центъра за подкрепа за личностно развитие град Две могили.

В община Две могили съществуват условия за осъществяване на подкрепата за личностно развитие на децата и учениците от институциите в системата на образованието съвместно с държавните и местните органи и структури и доставчиците на социални услуги.

Община Две могили прилага цялостни политики за обезпечаване на дейностите за подкрепа на личностно развитие, чрез финансиране на общински образователни и младежки програми, програми за спорт, превенции, здраве и социални дейности.

В община Две могили са създадени условия за сътрудничество и отношения на загриженост между всички участници в процеса на образование.

В община Две могили се прилагат активни политики за реализиране на проекти, финансирани със средства по различните оперативни програми на Структурните фондове на ЕС, както и чрез други фондове и програми, осигурява допълнителен финансов ресурс и дългосрочно положително въздействие върху местната общност.

## ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Подкрепата за личностно развитие на децата и учениците трябва да осигурява подходяща физическа, психологическа и социална среда за развитие на способностите и уменията им и за пълноценното им участие в общността на детската градина и на училището. Тя трябва да се предоставя в съответствие с индивидуалните образователни потребности на всяко дете и на всеки ученик и чрез включване на ресурси, насочени към премахване на пречките пред ученето и научаването и към създаване на възможности за равноправен старт на децата и учениците в социалния живот и пълноценна личностна реализация.

Подкрепата извежда на преден план сътрудничеството и загрижеността между всички участници в процеса на приобщаващото образование, за да се превърне детската градина/училището в територия с позитивен психо-климат, в среда на взаимно доверие и емоционално благополучие за изява на всяка индивидуалност.

**Инж. ГЕОРГИ ВЕЛИКОВ**
*ВрИД Кмет на Община Две могили*

*Запознат:*
*инж. Айлин Юсеинова – Директор Дирекция РР*

*Изготвил:*
*Миглена Димитрова,*
*експерт „Образование, спорт и интеграция на малцинствата”*